

شناسائی و ارزیابی متغیرهای اقتصادی اثرگذار بر مهاجرت معکوس مطالعه موردی کلان شهر تهران

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۱/۶/۲۵ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۱/۸/۵

فرهاد غفاری

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران
ghaffari@yahoo.com

هاشم نیکومرام

استاد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران
hnikoomaram@srbiau.ac.ir

ثنا کنعانی مقدم

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری دانشگاه آزاد اسلامی،
واحد علوم و تحقیقات تهران sana_kanani@yahoo.com (مسئول مکاتبات)

چکیده

مقدمه و هدف پژوهش: با توجه به مفهوم مهاجرت، بازگشت مجدد مهاجرین به موطن اصلی خود برای زندگی به دلایل گوناگون (اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ...) منجر به بروز پدیده مهاجرت معکوس می‌شود. مهاجرت معکوس در ایران بیشتر به بازگشت مردم از شهرهای بزرگ به شهرهای کوچک و یا از شهرها به مناطق روستایی مربوط می‌شود. به دلیل اینکه قاعده‌ای منسجم برای مهاجرت وجود ندارد، علل و انگیزه‌ها برای مهاجرت گوناگون و در عین حال مکمل یکدیگرند. بر اساس مطالعات صورت گرفته در طرح سند مهاجرت معکوس بیشتر مهاجرت‌ها به استان تهران ناشی از مشکلات اقتصادی است. در این تحقیق نقش عوامل اقتصادی در شکل‌گیری پدیده مهاجرت معکوس از کلان‌شهر تهران بررسی شده است. از هدف‌های مهم این تحقیق شناخت و ارزیابی آن دسته از عوامل اقتصادی می‌باشد که در ایجاد انگیزه برای مهاجرت شهروندان تهرانی به شهرهای کوچک‌تر و یا روستاها مؤثر می‌باشند.

روش پژوهش: پژوهش حاضر از نظر روش از جمله تحقیقات توصیفی همبستگی و از نظر هدف کاربردی است. نحوه گردآوری داده‌ها، روش کتابخانه‌ای فیش برداری و روش میدانی استفاده از پرسشنامه بوده است. جامعه آماری پژوهش مردان و زنان ساکن در کلان‌شهر تهران و حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۳۸۴ نفر تعیین گردید.

یافته‌ها: در نهایت با توجه به یافته‌های حاصل شده، مشخص شد که در کلان‌شهر تهران دو عامل زیرساخت‌های اداری و امکانات رفاهی زندگی بر روی مهاجرت معکوس اثرگذارند و نیز عامل اول نسبت به عامل بعدی دارای تأثیر بیشتری می‌باشد.

واژگان کلیدی: مهاجرت معکوس، شهر گریزی، کلان‌شهر تهران

مقدمه

Archive of SID

()
() ()
% طرح مسئله

« »

(Mitchell 2004, 16)

(CERUM 2002, 3)

(Andersen 2008, 2)

(Bosworth 2010, 2)

پیشینه پژوهش

(:) .

() .

»

«

(:)

»

«

()

«

»

(:) «

ادبیات پژوهش
مهاجرت

» .

«

: »

)

(

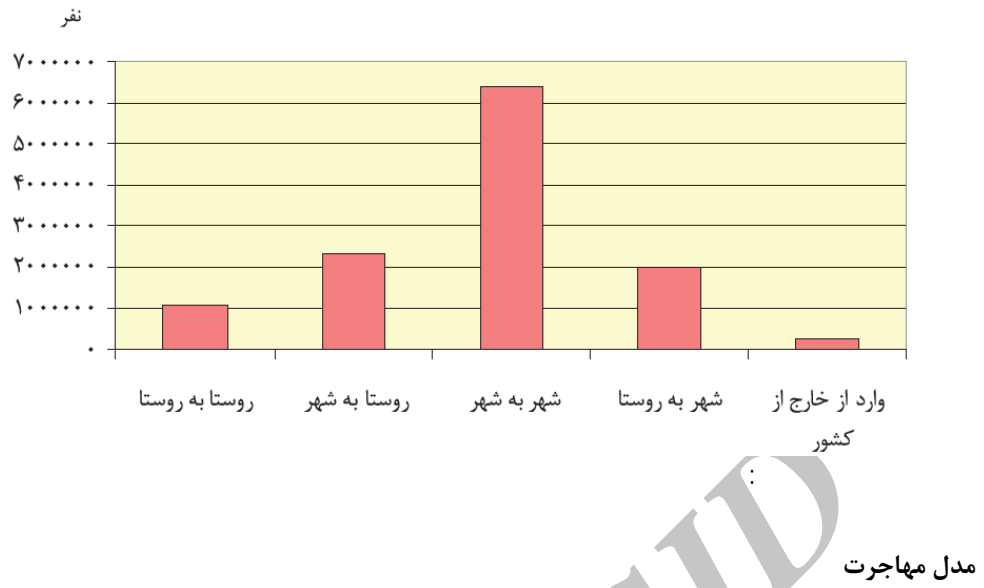
«

مطالعات ادبیات شرقی

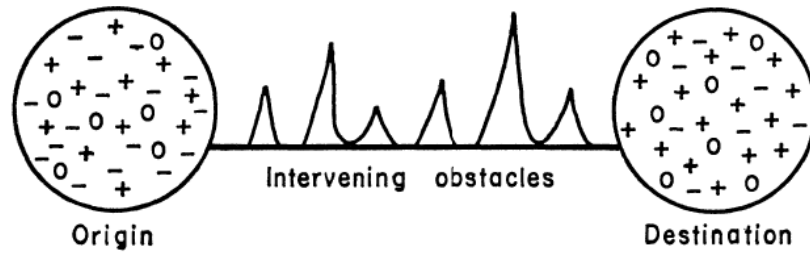
سال چهارم

شماره نهم

بهار ۱۳۹۱

Archive of SID

مهاجرت معکوس

()

) .

()

((Beale 1977)

/ /

ء

)

(Berry 1977) % / % /

(

« »

(Champion 1998)

()

)

(

:

()

()

« »

)

()

« - »

.(

« - »

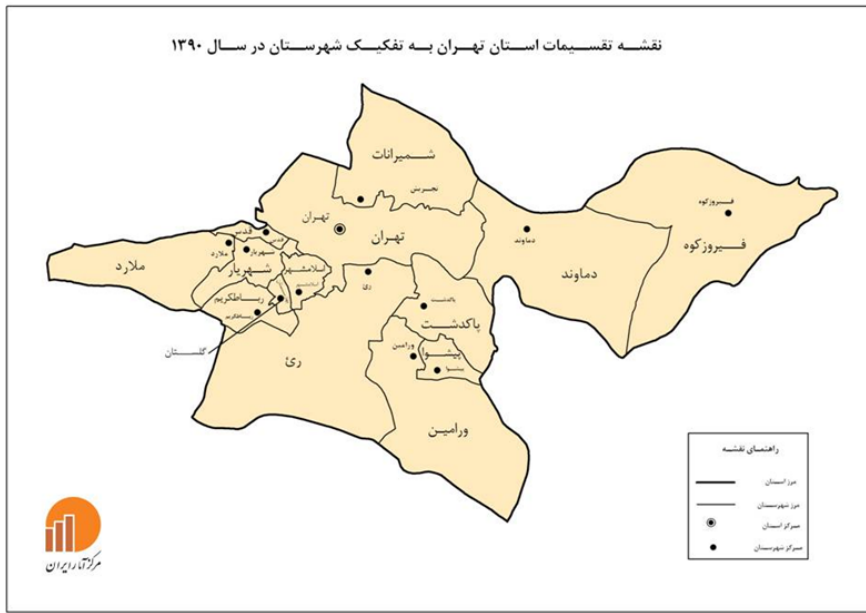
« - »

(Mitchell 2004, 16)

معرفی متغیرهای پژوهش

« - »

« - »

روش و محدوده پژوهش

Archive of S...

نام	تعداد جمعیت (نفر)			نرخ رشد (درصد)		
	۲۱۵۱۲۹	۲۶۵۴۵۰	۳۵۱۱۷۱	۲/۱	۱۴/۵	۲/۸
اسلامشهر	۲۱۵۱۲۹	۲۶۵۴۵۰	۳۵۱۱۷۱	۲/۱	۱۴/۵	۲/۸
رباط کریم	۱۷۹۰۳	۲۶۶۵۶	۶۲۹۳۷	۴/۰	-۹/۸	۸/۶
رودهن	۶۵۵۰	۱۱۸۶۶	۱۹۵۳۵	۵/۹	۷/۵	۵/۰
شهریار	۲۲۴۳۳۳	۴۰۰۵۸	۱۸۹۱۲۰	-۱۷/۲	۲۹/۵	۱۵/۵
پردیس	-	-	۲۵۳۶۰	-	-	-

یافته‌های پژوهش

()
 ()
 ()
 Eviews /
 X_4 X_2
 X_4 : X_2 :
 () Z
 H_0 ()
 X_2
 ()
 H_0 ()
 X_4
 () Z
 ()

متغیر	ضریب رگرسیون لجستیک	سطح خطا	آماره Z	احتمال
X_2	۰/۳۶۴۷۱۵	۰/۱۹۷۴۰۷	۱/۸۴۷۵۲۴	۰/۰۶۴۷
X_4	۰/۵۹۳۲۰۰	۰/۲۰۵۶۶۳	۲/۸۸۴۳۲۹	۰/۰۰۳۹
C	۳/۴۴۴۲۱۰	۰/۳۳۵۵۶۹	۱۰/۲۶۳۷۹	۰/۰۰۰۰
R^2		۰/۱۹۵۷۰۷		
LR		۹۵/۶۴۶۹۴		

$$Y = 3.44 + 0.36 X_2 + 0.59 X_4 \quad (1)$$

$$Y = \ln\left(\frac{P}{1-P}\right) \quad (2)$$

$$\begin{aligned} P=1 & \quad (3) \\ P=0 & \quad (4) \end{aligned}$$

X_4 X_2

% %

نتیجه گیری

Archive of SID

۰/۵۵۱۵	۵	۵
۰/۶۲۰۱	۳	۵
۰/۶۷۱۵	۱	۵
۰/۶۲۱۱	۴	۳
۰/۶۵۴۵	۳	۳
۰/۶۹۰۵	۲	۳
۰/۶۳۴۴	۵	۱
۰/۶۹۴۹	۳	۱
۰/۷۱۵۷	۱	۱

مطالعات مهاجرت شهری

سال چهارم

شماره نهم

بهار ۱۳۹۱

)

(

:

/

)

(

Archive of SID

(

پیشنهادات

مطالعات مدیریت شهری

سال چهارم

شماره نهم

بهار ۱۳۹۱

- Development Unit, University of Lincoln.
- 15) CERUM, (2002), Counter-Urban Migration in the Swedish Urban System, the Centre for Regional Science at Umeå University, Sweden.
- 16) Champion, A. G., (1998). Studying counterurbanisation and the rural population turnaround, pp. 22-30.
- 17) Lee, Everett, (1966); A Theory of Migration. Demography 3: 1, p50.
- 18) Lewis, G. J. (1982); Human Migration, Croon Helm, London.
- 19) Mitchell, Clare A. J. (2004), Making Sense of counterurbanization, Journal of rural studies 20 (2004) 15-34, Department of Geography, University of Waterloo.
- 20) _____

منابع و مأخذ

یادداشت‌ها

- ¹Counterurbanization
²Internal
³External
⁴Ex-urbanization
⁵Displaced-urbanization
⁶Anti-urbanization
⁷Blackwood
⁸Carpenter
⁹Iverto
¹⁰Luloff
¹¹Swaffield
¹²Fairweather
¹³Leger
¹⁴Hervieu
¹⁵Polch
¹⁶Coffin
¹⁷Lipsey
¹⁸Healy
¹⁹Short
²⁰Jacob
²¹Lessinger
²²Heenan
²³Joseph
²⁴Cloutier
²⁵Sherwood
²⁶Dahms
²⁷Pooley
²⁸Turnbull
²⁹Stockdale

- 11) Andersen, Hans Skifter. (2008), Explanations for counter-urban migration in Denmark, Center for Housing and Welfare, University of Copenhagen, Paper to ENHR conference in Dublin 2008.
- 12) Beale, Calvin L. (1977), The Recent Shift of United States Population to Nonmetropolitan Areas, 1970-75, International Regional Science Review December 1977 2: 113-122.
- 13) Berry, B. J. L., Gillard, Q., (1977). The Changing Shape of Metropolitan America. Ballinger, Cambridge.
- 14) Bosworth, Gary. (2009), Commercial counterurbanization and the Rural Economy, Economic Research and